

Predikan 190804 Judas brev.

Min predikan idag börjar med en dröm, men den handlar om att vara vaken. Vi drömmer alla när vi sover, men de flesta drömmar kommer vi inte ihåg när vi vaknat. Jag vet inte om det har med åldern att göra, men jag har känslan av att jag numera oftare kommer ihåg drömmar. För en tid sedan drömde jag att jag var på ett bibelstudium. Som läxa till nästa träff skulle vi läsa Judas brev verserna 3 och 4. Det är klart att en så tydlig uppmaning, även om den kommer i en dröm, är svår att gå förbi. Jag måste bara slå upp bibeln för att se vad det står.

Judas 1:3-4

*Mina kära, i min stora iver att skriva till er om vår gemensamma frälsning känner jag mig tvungen att sända er en maning att **kämpa för den tro** som en gång för alla har anförtratts de heliga. [4] Bland er har det nämligen nästlat sig in några människor som för länge sedan blev förutbestämda för domen. De är gudlösa och **missbrukar vår Guds nåd** till ett liv i utsvävningar och förnekar vår ende härskare och herre, Jesus Kristus.*

Judas har två tydliga budskap i sitt brev:

1. Kamp för tron
2. Varning för dem som missbrukar Guds nåd.

Vi ser liknande teman i andra av nya testamentets brev. Som exempel uppvisar Petrus andra brev och andra kapitlet stora likheter med Judasbrevet. Vi kan förstå att de första kyrkoledarna hade en del svårigheter med att förklara för nyomvända att Guds gränslösa nåd ändå kräver ett liv i helgelse. Nåden får inte missbrukas till ett liv i utsvävningar.

I våras läste jag Magnus Malms bok ”Fri att tjäna.” Där tar Malm upp samma tema och påpekar att även Jesus behövde markera en gräns. Jag läser från sidan 24:

”Mark 1:9-13

Vid den tiden kom Jesus från Nasaret i Galileen och döptes i Jordan av Johannes. När han steg upp ur vattnet såg han himlen dela sig och Anden komma ner över honom som en duva. Och en röst hördes från himlen: "Du är min älskade son, du är min utvalde." Anden drev honom ut i öknen, och han var i öknen fyrtio dagar och sattes på prov av Satan. Han levde bland de vilda djuren, och änglarna betjänade honom.

Den helige Ande gör två saker med Jesus. Först bekräftar han Jesu identitet som Faderns älskade son. Sedan driver han Jesus att testa sin identitet, i konfrontation med sin motsats. Först förankras Jesus i centrum. Sedan befästs hans gränser. Först allt Jesus säger ja till. Sedan allt han säger nej till. Gränserna är jagets konturer. Det är i mötet med Satan som det blir tydligt vem Jesus är – och vem han inte är.” Så långt Magnus Malm.

Var det viktigt för Jesus att fokusera på centrum, men samtidigt vara vaksam vid gränsen, så måste det vara viktigt också för hans efterföljare.

Judas skriver inte så mycket om trons centrum utan ägnar större delen av brevet åt varnande exempel från gamla testamentet.

Judas 1:11

Ve dem! De har slagit in på Kains väg, de ägnar sig som Bileam åt villfarelser mot betalning, de går under som Korach genom sitt trots.

Kain är det första exemplet. Kain och Abel frambär varsitt offer.

1 Mos 4:3-5

En gång frambar Kain en offergåva till Herren av markens gröda. [4] Abel frambar också en gåva och offrade de fetaste delarna av de förstfödda djuren i sin hjord. Herren såg med välvilja på Abel och hans gåva [5] men inte på Kain och hans gåva. Då blev Kain vred, och han sänkte blicken.

Offer förekommer i alla religioner. I de flesta fall offerar man för att få gudarna på gott humör. För att gudarna ska göra något som tack för att människan offerar av det hon själv producerat. Jag tror att Kains offer är av det slaget. Abel däremot offerar av tacksamhet för vad Gud har gett. Därför väljer Abel de fetaste delarna av de förstfödda djuren. Gud är värd att få det bästa som tack för det Han har gjort.

För en utomstående betraktare kan brödernas offer se lika ut. Det ena är så gott som det andra. Jag tror att Kain offerar med baktanken att Gud ska välsigna hans skördar ännu mer. Kain offerar för egen vinnings skull. På modern svenska skulle vi säga att han drivs av penningbegär. Men Gud är ingen bankomat, som levererar bara man slår in rätt kod.

Judas andra exemplet är Bileam. Bileam är profeten med den talande åsnan. Moabs kung, Balak, försöker muta Bileam att förbanna Israel, men Gud hindrar honom. Flera gånger höjer Moabs kung mutan, men Bileam hindras att komma med förbannelse. Bileam måste tala det Gud ger honom och det är välsignelse över israeliterna.

Ändå framställs Bileam som en som vilseleder israeliterna. I Uppenbarelseboken läser vi

Upp 2:14

Men något har jag emot dig: att du hos dig har några som

håller sig till Bileams lära, han som lärde Balak att gillra en fälla för israeliterna, så att de åt offerkött och bedrev otukt.

Bileam hittar ett sätt att hjälpa Moabs kung så att han kan få den åtråvärda ersättningen. Han gillar en fälla för israeliterna. Han säger till kungen: Nu har de fått välsignelsen. Nu är de som mest sårbara. De känner sig säkra. Bjud in dem till fest med god mat, mycket vin och låt kvinnorna dansa kring offereldarna. Israeliterna tackar ja till inbjudan. De känner att de är välsignade och det här är säkert något som ingår i välsignelsen. De påverkas av maten, vinet och de vackra danserskorna och förfaller till otukt och avgudadyrkan. Bileams list tar sikte på människans sexdrift. Ett område som fått många på fall. Även ansedda ledare och förkunnare. Genom kyrkohistorien ända in i våra dagar.

Det tredje exemplet är Korach. Berättelsen finns i 4 Mosebok 16. Korach samlar 250 israeliter och utmanar Mose om makten. Korach trivs av maktbegär. Även idag ser vi hur människor förförs av makten. Exempelen på maktmissbruk inom kyrkans värld är återkommande.

Judas tre exempel rör pengar, sex och makt. Tre klassiska områden där människor ofta faller för frestelser och missbrukar nåden.

Judas varnar också för att smäda himmelska väsen och tar som exempel ängeln Mikael.

Judas 1:9

Ärkeängeln Mikael tillät sig inte att fördöma djävulen med smädelse, när han tvistade med honom om Moses kropp, utan sade: "Måtte Herren tillrättavisa dig."

Den här tvisten om Mose kropp finns inte beskriven i vår bibel,

men var känd för judarna på den här tiden. Jag kan tycka att Jesus utgör ett bättre exempel. I berättelsen om hur Jesus frestas i öknen ser vi hur han bemöter djävulen. Han nedlåter sig inte till att håna eller smäda. Han ger sig inte in i avancerade teologiska utläggningar. I stället är han mycket korrekt i tonen och svarar bara med väl valda bibelcitater. Det är ett effektivt sätt att bemöta djävulen.

För några år sedan kunde vi höra om församlingar som i gudstjänsterna satte av tid för att skratta åt djävulen. Man kan säga mycket om detta, men bibliskt är det inte.

Det är också intressant att jämföra de frestelser som Jesus möter med de varnande exempel som Judas tar upp.

Luk 4:3-4

Då sade djävulen till honom: "Om du är Guds son, så befall stenen där att bli bröd." [4] Jesus svarade: "Det står skrivet: Människan skall inte leva bara av bröd."

Jesus vet att han kan förvandla stenen till bröd. Han är hungrig och det ligger nära till hands att utnyttja sin ställning för att vinna egna fördelar. Drivet till sin spets kunde det bli en luckrativ affärsidé. När första steget är passerat följer lätt det andra efter. Jesus ser faran och inser att detta erbjudande inte är från Gud. Jesus utnyttjar inte nåden för egna materiella fördelar, inget penningbegär.

Luk 4:5-8

Djävulen förde honom högt upp och lät honom i ett ögonblick se alla riken i världen [6] och sade till honom: "Jag skall ge dig all denna makt och härlighet, ty den har lagts i mina händer och jag kan ge den åt vem jag vill. [7] Om du tillber mig skall allt detta bli ditt." [8] Jesus svarade: "Det står skrivet: Herren, din Gud, skall du tillbe, och endast

honom skall du dyrka."

Jesus vet att han redan har all makt. Djävulen försöker få honom att tro att han kan få ännu mer makt. Men Jesus drivs inte av maktbegär. Han är sänd för att tjäna.

Luk 4:9-12

Djävulen förde honom till Jerusalem och ställde honom högst upp på tempelmuren och sade: "Om du är Guds son, så kasta dig ner härifrån. [10] Det står ju skrivet: Han skall befalla sina änglar att skydda dig, [11] och: De skall bära dig på sina händer så att du inte stöter foten mot någon sten." [12] Men Jesus svarade: "Det heter: Du skall inte sätta Herren, din Gud, på prov."

Jesus vet att han kan få hjälp av änglarna. Vi ser det när han blir tillfångatagen i Getsemane. Petrus försöker försvara honom med svärdet, men Jesus säger:

Matt 26:53

Tror du inte att om jag bad min fader skulle han genast skicka mer än tolv legioner änglar till min hjälp?

Jesus drivs inte av sensationslystnad. Det skulle ju annars kunna bli ett lysande exempel på hans makt. Han kunde hoppa från tempelmuren och låta änglarna fånga upp honom och landa honom oskadd framför jublande människor. Jesus har inget behov av att stå i centrum, bli uppmärksam, ärad och hyllad. Självklart ska vi ära, upphöja och tillbe Jesus. Inte för att han behöver det. Inte för att han begär det. Utan för att han är värd det. Med ett enkelt bibelord får han frestaren att lämna honom. Men bara för en tid.

Frestaren kommer alltid tillbaka. Oftast när vi känner oss säkra och på sätt som är svåra att förutse. I Jesu liv ser vi att Petrus

vid åtminstone ett tillfälle går frestarens ärende. Jesus är på sin vakt och kan säga till Petrus:

Matt 16:23

"Håll dig på din plats, Satan. Du vill få mig på fall, för dina tankar är inte Guds utan människors."

När jag förberett den här predikan har jag mer och mer insett hur svårt ämnet är. Det är inget som en amatörteolog som jag borde ge sig in på. Men jag fick ju texten i en dröm och något har den väl att säga oss även i vår tid. Jag är inte heller ensam om att ha problem med nåden och missbruk av nåden. Jag tror att alla breven i nya testamentet tar upp problemet. Nåden är gränslös, men det finns en gräns för hur vi kan bruka nåden. Jag tar bara ett exempel från Paulus.

Rom 6:14-15

Synden skall inte vara herre över er; ni står inte under lagen utan under nåden. [15] Hur är det då: skall vi synda eftersom vi inte står under lagen utan under nåden? Naturligtvis inte.

Den tyske teologen Dietrich Bonhoeffer skriver i sin bok "Efterföljelse" om billig och dyr nåd. "Billig nåd är rättfärdiggörelse av synden, inte av syndaren. Eftersom nåden ändå uträttar allt, kan allt fortsätta som förut. [...] Billig nåd är nåd utan efterföljelse, nåd utan korset, nåd utan den levande Jesus Kristus, han som blev människa. [...] Dyr nåd är det evangelium som alltid måste sökas på nytt, gåvan vi måste be om, dörren som vi måste knacka på för att den ska öppnas. Den är dyr därför att den kallar till efterföljelse, den är nåd därför att det är Jesus Kristus som kallar oss att följa. [...] [D]en är dyr därför att den fördömer synden, och den är nåd därför att den rättfärdiggör syndaren." [2]

Nåden kräver efterföljelse. Ett liv i helgelse.

Jag blir alltid lika beklämd och bedrövad då jag läser eller hör om framstående förkunnare eller församlingsledare som ertappas med otrohet, maktmissbruk och ett ohämmat penningbegär. Eller ett ständigt behov av att få stå i centrum och glänsa. Eller upprepad rattonykterhet. Jag kan inte hjälpa att de faller i mina ögon. Har allt det goda de sagt och gjort förlorat allt värde? Går det att pröva allt och behålla det som är gott. Jag vet att nåden är gränslös och jag vill inte döma någon, men jag tycker att man kan begära mer av dem som vill vara föredömen och ledare.

Jesus säger något i bergspredikan som har med det här att göra:

Matt 7:22-23

På den dagen skall många säga till mig: 'Herre, herre, har vi inte profeterat i ditt namn och drivit ut demoner i ditt namn och gjort många underverk i ditt namn?' [23] Då skall jag säga dem som det är: 'Jag känner er inte. Försvinn härifrån, ni onskans hantlangare!'

Ska det visa sig en dag att flera av vår tids välkända och upphöjda förkunnare, profeter och undergörare inte alls är lika väl kända och upphöjda av Jesus?

Paulus beskriver i 1:a Thessalonikerbrevet hur en förkunnare och apostel bör vara:

1 Thess 2:3-8

*Bakom våra förmaningar ligger inte villfarelser, orena motiv eller bedrägliga avsikter. [4] Gud har funnit oss värdiga att anförtrösa evangeliet, och därför talar vi som vi gör; **det är inte människor vi vill vara till lags**, utan Gud, som prövar våra hjärtan. [5] Vi har aldrig farit med **smicker**, det vet ni, eller*

*haft någon **baktanke på egen fördel** - Gud är vårt vittne - [6] och inte har vi strävat efter att bli **ärade av människor**, varken av er eller andra. [7] Ändå hade vi som Kristi apostlar kunnat komma med anspråk. I stället uppträdde vi lika **kärleksfullt bland er som en mor** när hon sköter om sina barn. [8] Av ömhet för er ville vi gärna ge er inte bara Guds evangelium utan också våra egna liv, så kära hade ni blivit för oss.*

Varningarna för missbruk av nåden är befogad även i vår tid, kanske mer än någonsin. Men vad har Judas att säga om den tro vi ska kämpa för?

Judas 1:20-21

Men ni, mina kära, skall bygga ert liv på er allra heligaste tro under bön i helig ande. [21] Håll er kvar i Guds kärlek och se fram mot att vår herre Jesus Kristus skall förbarma sig och ge er evigt liv.

Våra liv i tro är ett ständigt pågående bygge. Ett bygge som sker under bön i helig ande. Vi uppmanas att stå kvar i Guds kärlek. Det bör vi göra även om omständigheterna ibland kan få oss att tvivla på Guds kärlek. Gud älskar oss och vi har ett hopp att se fram emot, ett evigt liv. Det hoppet har vi tack vare att han som räddat oss också kan skydda oss från fall.

Judas 1:24-25

Han som kan skydda er från fall och ställa er inför sin härlighet, fläckfria och jublande, [25] den ende Guden som har räddat oss genom vår herre Jesus Kristus, hans är härligheten, storheten, styrkan och makten, före all tids början, nu och i all evighet, amen.

Amen.